

ἐπιφανεστάτην θέσιν παρὰ τῷ θρόνῳ τοῦ Σουλτάνου. Ὅτε δὲ ἀνέβην ἐνταῦθα, εἶδον (hear! hear!) διακόσια περίπου ζεύγη Τουρκικῶν ὀφθαλμῶν, οἵτινες ἐστράφησαν πρὸς με' ἥτο δ' οὕτω σύγχρονος ἡ στροφὴ ὥστε ἤθελε νομίσει τις ὅτι ἐγένετο διὰ τινος μηχανῆς.

Φυσικώτατο αὐτό, ἀφοῦ εἶδαν ἐτίον Ἀπόλλωνα οἱ φτωχοί. Μόνο ποῦ δὲν ἀναφέρει καὶ τῷ ἄλλο, ἀπὸ μετριοφροσύνης του βέβαια, πὼς μαζί με τὰ διακόσια περίπου ζεύγη τῶν Τουρκικῶν ὀφθαλμῶν καὶ διακόσια περίπου ζεύγη Τουρκικῶν χειρῶν τοῦ φωνάζανε :

— Σοῖλὲ μπακαλοῦμ!

Ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον :

— Δόγο! Δόγο!

*

ΚΑΙ ταῦτα μὲν Μιστριώτης ἀνὴρ φθέγγεται. Ὁ «Νεολόγος» ὅμως τῆς Πόλης, μιλώντας γιὰ τὴ δράση του στὴ «Βασιλεύσαν» καὶ γιὰ τίς ἐκεῖ φανερόντας του, δημοσιεύει καὶ τὰκόλουθο παραγραφάκι :

«Ἡ διὰ τῆς τοῦ σεβαστοῦ τὴν ἡλικίαν καθηγητοῦ κ. Μιστριώτου εἰς τὸν Φιλ. Σύλλογον ὑπῆρξεν ἀνταξία τῆς φήμης του καὶ ἀναξία τοῦ τίτλου του ὡς καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Εἶναι λυπηρόν, λυπηρότατον, διότι ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ἔκαμε διὰ τῆς οἱαν ᾗθες ὁ κ. Μιστριώτης.

Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἔξοδον μερικοὶ μαθηταὶ σεβαστοῦ ἐπίσης τὴν ἡλικίαν λοκειάρχου ἐπετέθησαν διὰ ῥάβδων κατ' ἐκείνων οἵτινες δὲν ἦσαν τῆς... γνώμης των, ἐτραυματίσαν δὲ καὶ ἓνα νέον ὅστις ἔλεγεν ὅτι ἀπὸ ἓνα τόσον φημισμένον καθηγητὴν ἐπερίμενε σοφώτερα ἐπιχειρήματα.»

*

ΕΧΕΙ, μὴ θαρρεῖτε, καὶ τὸ σοσιαλισμὸς τῆς ἡ Μιστριώτης κούβεντα. Καὶ νὰ τονε :

«Ὁ κ. Πρόεδρος εὐχαρίστως συναινέσας κτλ. παρέχω ῥησέ μοι ἐπιφανεστάτην θέσιν παρὰ τῷ θρόνῳ τοῦ Σουλτάνου».

Ὁ σοφὸς μέγας διδάσκαλος ἔξασε τὸν κανόνα τοῦ Συντακτικοῦ ποῦ τὸν ἔμαθε μικρὸς καὶ ποῦ τὸν ἔξερουν ὅλ' οἱ ἀγράμματοι μαλλιαροὶ πὼς αἱ παρὰ, ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ πλησίον, συντάσσεται μετὰ δοτικῆς προσώπου καὶ αἰτιατικῆς πράγματος.

*

ΚΑΙ γιὰ νὰ κλείσουμε πιά τὴ Μιστριωτοπολίτικη αὐτὴ κούβεντα, δημοσιεύουμε τὸ ἀκόλουθο γραμματάκι ποῦ μᾶς στείλαν ἐκ τῆς Πόλης καὶ ποῦ τὰ λέει ὅλα :

«Ἀγαπητέ μου «Νουμᾶ»,

Δὲ μᾶς ἔφταναν τόσοι σχολαστικοὶ δασκάλοι ἐδῶ, μᾶς ὤρσε αὐτὲς τίς μέρες καὶ ὁ Μιστριώτης (ποῦ ἄλλες ἐφη-

μερίδες τονε λένε διαπρεπῆ, ἄλλες σοφώτατον καὶ ἄλλες ἀκάματον σκαπανέα τῶν ἑλλήν. γραμμάτων!) Γυρνᾷ ἀπὸ σχολεῖδ' σὲ σχολεῖδ' μετὰ τίς κόρες του καὶ κατῆγε τοὺς μαθητάδες αὐτῶν ἀγαπᾷ τὴν ὡραία καθαρεύουσαν καὶ ν' ἀποκρυῖται τοὺς ἐκχυδαῖστας αὐτῆς. Χτὲς τὸ βράδυ ἡ ὥρα 9 μ. μ. ἔκαμε μιὰ διάλεξη στὸ Φιλολογικὸν Σύλλογον ἀπερὶ ἐκπαιδεύσεως τὰχα. Ὁ πρόλογός του εἶπε γερμάτος ἀπὸ ἐγκώμια γιὰ τοὺς ἀθανάτους μας προγόνους. Ἡ προγονικὴ σοφία κ' ἡ προγονικὴ εὐκλεία πῆρε κ' ἔδωκε. Εἶπε κ' ἓνα καινούργιο, πὼς ἡ Εὐρώπη ἀπὸ μᾶς πῆρε τὸν πολιτισμὸ τῆς. Ὑστερ' ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ φοβερὴ φρασεολογία πετάχτηκε στοὺς ἀέκχυδαῖστας τῆς γλώσσας. Μὴ θέλετε νὰ μάθετε τί εἶπε; ἐγὼ, μὰ τὴν ἀλήθεια, ντρέπομαι γιὰ λογαριασμὸ του νὰ τ' ἀραδιάσω ἐδῶ. Κ' εἰσεῖς νομίζαμε πὼς οἱ καθηγητάδες τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι κατιτί. Μὰ Μιστριώτης αὐτός! Εἶπε τέλος πάντων πὼς κοντεύουμε νὰ φτάσουμε στὴν ἀρχαία γλώσσα κ' ἔτσι θὰ κληρονομήσουμε τ' ἀρχαῖο ἔθνος. Παρακίνησε τοὺς μαθητάδες νὰ μελετοῦνε πολὺ καὶ τοὺς δασκάλους νὰ μὴ εἶναι τεμπέληδες, μὰ ν' ἀγρυπνοῦν σὰν Κέρβεροι, γιατί οἱ «χυδαῖστα» δουλεύουν καὶ πολεμοῦν νὰ καταστρέψουν τὸ ἑλλ. ἔθνος. Κάποιος δημοσιογράφος δημοτικιστῆς (ἂς μὴν πῶ τ' ὄνομά του) τὸν ποδοκρότησε. Καὶ οἱ μαθητάδες τοῦ Κατήχηστου τὸν περίμεναν ἔξω καὶ τότε ξυλοφόρτωσαν. Χυμῆζαν τότε οἱ Μεγαλοσκολίτες δημοτικιστὰδες καὶ τῶσκαν οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὸ φόβο τους.

Γίνηκε δὴ ἓνα καλὸ ἐπεισόδιον ἀρχίσανε νὰ φωνάζουν οἱ Μεγαλοσκολίτες. Τὰ χρειαστήκαν οἱ καθηγητάδες καὶ αὐτὸς ὁ Μιστριώτης φοβόταν νὰ μῆ σ' ἁμάξῃ μετὰ τίς κόρες του.

Πέρασε ἀρκετὴ ὥρα, καὶ στείλανε μὲς ἀπὸ τὸ Σύλλογον ἀθρόπους νὰ διαλύσουν τὸ λαὸ καὶ νὰ διώξουν τοὺς Μεγαλοσκολίτες.

Τὴ στιγμὴ ποῦ μπῆκε ὁ Μεγάλος Δάσκαλος σ' ἁμάξῃ νὰ φύγῃ, ἓνας Μεγαλοσκολίτης δημοτικιστῆς τοῦ φώναξε δυνατὰ : «Δεῖ καὶ τὰς τῶν ἄλλων ιδέας εἰσεθεῖν».

Ἀς τοῦ γίνῃ μάθημα αὐτὸ τοῦ Μιστριώτη, νὰ προσέχῃ ἄλλη φορὰ μὴν πάθῃ τὰ χειρότερα.

Πόλη, 27 τοῦ Μᾶη 1910.

ΦΑΝΑΡΙΩΤΗΣ»

Πρέπει νάχουμε συνείδηση καθαρή. Ἀς ἔχουμε καὶ καλὴν ἰδέαν γιὰ τὴν καινούρια μας τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὸ νέο μας τὸ λαὸ. Ἀς μὴν ντραποῦμε νὰ φανοῦμε ὅτι εἴμαστε. Ἐτσι θὰ δείξουμε ἀξιοπρέπεια. Νὰ μὴ ζητᾶμε ξένα φτεριστὰ καὶ προτερήματα ποῦ δὲν ἔχουμε. Ὅσο μικρὰ καὶ ἂν εἶναι τὰ δικὰ μας, θὰ προκόψουμε τὴν ἡμέρα ποῦ θάχουμε τὸ θάρρος νὰ περηφανευτοῦμε μετὰ τὰ δικὰ μας μοναχά.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ,

Στὸ τελευταῖο τεῦχος τῆς «Revue des Etudes Grecques» τοῦ Παρισιῶ, ὁ γνωστὸς φιλόλογος κ. Εὐγένιος Κλεμάν δημοσιεύει ἀξιόλογο κριτικὸν ἄρθρον γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ συνεργάτη μας κ. Ρήγα Γκόλφη.

Τὸ μεταφράζουμε ἀλάκερο :

Ἡ παραγωγή τῆς λυρικῆς ποίησης «στὴν Ἑλλάδα εἶναι σήμερὰ σημαντικὴ, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε ἀρίστην. Ἀ βάλουμε κατὰ μέρος —καὶ πῶς ἀφῆλὰ— δύο τρία μεγάλα ὀνόματα ποῦ κυριαρχοῦνε στὴ σύγχρονη φιλολογία, ἓναν Παλαμά, ἓναν Πάλλη, ἓναν Ἑρμονα, ἴσως καὶ κανέναν ἄλλον ἀκόμα, μᾶς τριγυρίζει μιὰ ἐνοχλητικὴ ἀφθονία postarum minorum, ποῦ τὸ ταλέντο τους δὲν εἶναι ἀνάλογο πάντα μετὰ τὴν γονιμότητα. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς νέους ποιητὰς φαίνονται σὰ νὰ πασιίζουν νὰ θυσιάσουνε στὸ βωμὸ τοῦ συμβολισμοῦ τὸ φυσικόν, τὸ καθαρὸ καὶ τὴν ἀληθινὴν αἴσθησιν. Ζαλίζουνται ἀπὸ χοντρά λόγια, θαμπώνονται ἀπὸ ἀσυνάρτητες ζουγραφίες καὶ παίρνουν ἀφελέστατα γιὰ ποίηση τίς κούφιες τους παράκρουσες καὶ τίς ἀκατανόητες χίμαιρες. Οἱ ἄλλοι —καὶ δὲν εἶναι μικρότερο τὸ κακὸ— σέρνονται στοὺς ἄχαρους καὶ χιλιοπατημένους δρόμους.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴ θορυβώδη φτώχεια, νοιώθουμε εὐχαρίστησιν σὰ σημειώνουμε πὼς τὰ «Τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη» τοῦ κ. Ρήγα Γκόλφη δείχνουν μιὰ ἐπιτυχημένη ἐξάιρεσιν. Ἡ συμπαθέστατη συλλογὴ μᾶς δίνει κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀπλὲς ἐλπίδες. Ἀποκαλύπτεται μ' αὐτὴ καὶ βελτιώνεται μιὰ ἀληθινὴ ποιητικὴ ἰδιοφυΐα. Ὁ Ἀπρίλης τῆς φύσης καὶ ὁ Ἀπρίλης τῆς καρδιᾶς βρίσκουν ἐκεῖ λεπτὴν ἔκφραση, ἀρκετὰ εἰλικρινῆ, πολλὰς φορὲς πρωτότυπη μετὰ στίχους καλοδοουμένους, ἀρμονικοὺς καὶ ἀπλούς. Τὸ βιβλίον ἀνοίγει μ' ἓνα χαριτωμένο χαιρετισμὸν πρὸς τὴν «Ἀνοιξή» ποῦ δὲ θὰ ἔστανε διόλου κατώτερος ἀν' παραβάλλονταν μετὰ τίς κλασσικὲς περιγραφὰς ποῦ τόσο δίκαια ἔχουν ὑμνηθῇ.

«Γις καὶ καρδιὰ σὲ δέχονται κ' εἰσιμεν εἶναι γι' ἄνθη».

Τὰ τραγούδια τῆς ἀγάπης —δὲ λέω ἐρωτικὰ— ἔχουνε στὴ συλλογὴ, καθὼς καθένας θὰ φαντάζεται, σημαντικὴ θέσιν. Τὰ τραγούδια αὐτὰ δὲν εἶναι ἰδιὰς ἀξίας. Κι ἂν κάπου τὸ ἐπιτηδευμένο καὶ ὁ ρομαντικὸς στόμφος μάταια πασιίζουν νὰ κρύψουν τὸ μὴ σημαντικὸν τῆς φαντασίας καὶ τὸ τεχνικὸν τῆς ἐμ-

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

Ζ'

ΕΝ' ΑΝΕΛΠΙΣΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Κατεδήκαμε στοῦ Φαναρίου τὰ νερά καὶ δὲν τὸ νοιώσαμε. Ἀν τὸ εἶχαμε σκοπὸ νὰ σεριανίζουμε καὶ νὰ κοιτάζουμε καθέτις, νὰ μπαينوθαίνουμε ἀπὸ παράθυρα καὶ νὰ σκαλίζουμε σπιτικὰ καὶ νοικοκυριὰ καθὼς κάναμε στὸ χωριὸ, τί δὲ θὰ βλέπαμε! Χαρτὶ δὲ θὰ μᾶς ἀπόμεινε νὰ τὰ στρώσουμε. Μὰ ὁ σκοπὸς μας τώρα δὲν εἶναι αὐτός. Αὐτὰ γίνονται στὰ χωριά, ἐκεῖ ποῦ θρέφεται ἡ ρίζα τοῦ τόπου. Ἐκεῖ παίρνεις τὸ σκαλιστήρι, σκαλίζεις καὶ βρίσκεις τί λογγὴς χῶμα εἶναι αὐτὸ ποῦ θρέφει τὸ ἔθνος. Ἐδῶ εἶναι ἄλλη ἡ δουλειὰ μας. Ἐδῶ νὰ δοῦμε σὰν τί

καρπὸ μᾶς βγάζει αὐτὸ τὸ δέντρο. Πόση θροφὴ ἔχει μέσα του καὶ πόση σαπύλα. Ὡς τὴν ὥρα θαρρῶ δὲν τὴν ἀξιωθήκαμε τὴ θροφὴ. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φέρῃ καὶ στὰ κλωνιά ποῦ καρποφοροῦν, καὶ νὰ μᾶς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν πείνα.

Ἀφῆσε τοὺς μπαγιαντέδες καὶ τὰ κατὰ καὶ τίς ἄλλες τίς Πολίτικες ὁμορφίες, πῆδα σέβηλα στὴ σκάλα, κ' ἔλα κατὰ τοὺς δρόμους ποῦ τοὺς ἔχει πλημμυρισμένους ἡ Ἑβραῖα, σὰ νὰ τῆς ἀρέσῃ τὸ μαλακὸ καὶ ἀπόλεμό τους ἀγέρι. Ποῦ εἶδες κοιμισμένα νερά καὶ δὲ σ' ἔφαγαν οἱ μυῖτες καὶ τὰ κουνούπια!

Ἐχει ὡς τόσο καὶ πεταλοῦδες. Κοίταξέ τις ὅχι στὸν ἀέρα! ἐκεῖ, ἐκεῖ, στὰ παράθυρα. Σὲ μαγεύουν μετὰ τὰ μάτια τους. Ἡ ἰδία ἡ ὁμορφιά καὶ δὴ καθὼς καὶ ἀντίκρυ, καὶ στὸ χωριὸ. Μὰ ἐδῶ σὰ νάχῃ κατιτίς πῶς μαλακὸ, πῶς ξανόχρτο ἡ ρωμαϊκὴ ἡ ὁμορφιά. Τὸ νερὸ, φίλε μου, τὸ νερὸ τῆς Πόλης τόχει. Θαρρῶ πὼς καὶ μιὰ Μπουμπουλίνα νὰ τὴν κλείσῃς ἐδῶ, θάρχησιν νὰ σοῦ μισσοφαλνάῃ τὰ ματάκια τῆς, νὰ μισσοδαγκάνῃ τὰ παχουλούτσικα χεῖλη τῆς, καὶ νὰ σοῦ πετάῃ ραβασάκια.

Καὶ τώρα ποῦ τίς ξαναδιδῶ τίς μαριόλες τίς Πολίτισσες, ἔρχεται στὸ νοῦ μου μιὰ νόστιμη ἱστο-

ρία. Σὰ νὰ τὴ γουστάρῃς φοβοῦμαι. Μὰ εἶναι λιγάκι ντροπῆς ν' ἀρχίσουμε τὸ πολίτικον τὸ σεριάνι μας μετὰ μιὰ διδαχὴ, καὶ νὰ καταντοῦμε σὲ παραμύθια. Θὰ σοῦ τὸ πῶ γλήγορα γλήγορα καὶ μετὰ μιὰ συμφωνία : Νὰ μὴ μοῦ γυρέψῃς ἄλλο παραμύθι στὴν Πόλη. Ζήτη μου κλάψες ὅσες θέλεις παραμύθια ἔχι.

Πᾶμε νὰ καθίσουμε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν «Λέσχη». Μὴ βλέπῃς μέσα τοὺς χαριτωμένους τοὺς μπιλιαρδόρους, μήτε τοὺς παρακεῖθε ποῦ διαβάζουν ἐφημερίδες ἀντὶς νὰ παίρνουν ἀφιόνι, μήτε τοὺς παρὰμῆσα ποῦ κούβεντιάζουν, ἴσως γιὰ τὰ πολιτικὰ τους πολιτικά, γιὰ σαρίκια καὶ καλιμάφκια. Κοίταξε κατὰ τ' ἀργυρωμένα τὰ κύματα, καὶ ἀκούγε.

Πρέπει νὰ εἴμουν ὡς δεκαφτὰ χρονῶν. Κατοικοῦσα κάπου ἐδῶ, σ' ἐν' ἀπ' αὐτὰ τ' ἀφῆλὰ τὰ σπιτία. Ἀφῆλὰ ὅχι τόσο ἀπὸ τὴν πολλὴν τὴν ἀρχοντιά τους, ὅσο ἀπὸ τὴν φτώχεια τους. Χτίζουνε μιὰ κάμαρα, ἀπάνω τῆς χτίζουνε ἄλλη κάμαρα, ἔπειτα ἄλλη καὶ ἀπάνω ἀπάνω εἶναι ὁ ἡλιακός. Ἐκεῖ καθίζεις τὸ βράδυ καὶ βλέπεις τὸν οὐρανὸ μετὰ τὰ στρα, τὴ θάλασσα μετὰ τὰ καράβια, καὶ τὴν Πόλη μετὰ τοὺς μινάρδες. Ἐκεῖ πῆγαινα καὶ κάθιζα συχνὰ σάνε νύχτωνε καὶ πλάγιαζαν ὅλοι τοῦ σπιτιοῦ, ὁ νοικοκύρης ἀπὸ τὸ μεθύσι, ἡ γυναίκα του ἀπὸ τὴν

(*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸ 354.